2014. január 14., kedd

P7_TA(2014)0011

Az élelmiszerválság, az élelmiszerláncban elkövetett csalások és az élelmiszerlánc felügyelete

Az Európai Parlament 2014. január 14-i állásfoglalása az élelmiszerválságról, az élelmiszerláncban elkövetett csalásokról és az élelmiszerlánc felügyeletéről (2013/2091(INI))

(2016/C 482/04)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a lóhúst marhahúsként feltüntető csalók kiterjedt hálózatának leleplezése nyomán a Bizottság által 2013 márciusában előterjesztett, öt pontból álló cselekvési tervre ([1]);

— tekintettel a takarmány- és élelmiszerjog, valamint az állat-egészségügyi és az állatok kíméletére vonatkozó szabályok követelményeinek történő megfelelés ellenőrzésének biztosítása céljából végrehajtott hatósági ellenőrzésekről szóló, 2004. április 29-i 882/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre,

— tekintettel az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre,

— tekintettel az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről, valamint a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre,

— tekintettel az élelmiszer- és takarmányjog, valamint az állat-egészségügyi és állatjólléti, a növény-egészségügyi, a növényi szaporítóanyagokra és a növényvédő szerekre vonatkozó szabályok alkalmazásának biztosítása céljából végzett hatósági ellenőrzésekről és más hatósági tevékenységekről szóló rendeletre irányuló javaslatra (COM(2013)0265),

— tekintettel az Európai Számvevőszék négy európai uniós ügynökség összeférhetetlenségének kezeléséről szóló 2012. október 11-i jelentésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság jelentésére, és a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság véleményére (A7-0434/2013),

A. mivel az uniós élelmiszerjog alapelvei a 178/2002/EK rendelettel összhangban tiltják a nem biztonságos élelmiszerek forgalmazását, valamint a csalárd gyakorlatokat, az élelmiszerek hamisítását és minden más olyan gyakorlatot, amelyek megtéveszthetik a fogyasztót;

B. mivel az élelmiszerekkel kapcsolatos, tápanyag-összetételre és egészségre vonatkozó állításokról szóló 1924/2006/EK rendelet, valamint a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet részletes rendelkezéseket állapít meg a megtévesztő reklámozási és címkézési gyakorlatok tilalmával kapcsolatban;

C. mivel az élelmiszer-biztonságra és az élelmiszerláncra vonatkozó hatályos uniós szabályozási keret ez idáig magas szintű élelmiszer-biztonságot garantált az uniós fogyasztók számára; mivel azonban a jelenlegi jogszabályok még nem elég kiforrottak, és nem minden esetben megbízhatók, így szükség van azok gyakorlati továbbfejlesztésére;

([1]) http://ec.europa.eu/food/food/horsemeat/plan_en.htm.

D. mivel ezzel egyidejűleg a közelmúltbeli élelmiszer-csalási ügyek nyomán megrendült az élelmiszerlánc iránti fogyasztói bizalom, ami kedvezőtlen hatást gyakorol az agrár-élelmiszeripari ágazatra, mivel ezek a botrányok az uniós gazdaság e kulcsfontosságú ágazatának egészéről lesújtó képet festenek; mivel elengedhetetlen a fogyasztók európai agrár-élelmiszerekbe vetett bizalmának helyreállítása mind az Európai Unión belül, mind azon kívül; mivel ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy az európai agrár-élelmiszerek túlnyomó többségének minősége kiváló, és ennek megfelelően nemzetközi elismerést érdemelnek;

E. mivel az átláthatóság központi eleme a Bizottság és a tagállamok élelmiszer-biztonsági ellenőrzésekre vonatkozóan elfogadott megközelítésének;

F. mivel az agrár-élelmiszeripari ágazat az EU egyik legnagyobb gazdasági ágazata, amely 48 millió főt foglalkoztat, és amelynek a forgalma évi 715 milliárd euróra tehető;

G. mivel az élelmiszercsalások elszigetelt esetei negatív hatással vannak az egész agrár-élelmiszeripari ágazatról kialakított képre;

H. mivel az uniós élelmiszerjog részletes élelmiszer-biztonsági szabályokat ír elő, valamint rendelkezik az élelmiszerekben és takarmányokban található maradványok és más szennyeződések ellenőrzéséről és vizsgálatáról, ám mivel a fogyasztók megtévesztésének általános tilalmán kívül nem létezik olyan keret, amely kifejezetten az élelmiszercsalásra irányul;

I. mivel a problémák a jelenlegi jogszabályok alkalmazását is érintik, és az élelmiszerlánc minden szakaszában szükség van az állati eredetű élelmiszerek hatékonyabb hatósági ellenőrzésére;

J. mivel nincsenek statisztikák az Unióban előforduló élelmiszer-csalási esetekről, és mivel a Bizottság csak a közelmúltban nyilvánította új intézkedési területté az élelmiszercsalást;

K. mivel a közelmúltbeli csalási ügyek között említhetjük a lóhús marhahúsként és a fenilbutazonnal kezelt versenylovak húsának ehető lóhúsként, a hagyományos liszt biolisztként, a ketrecblokkból származó tojások biotojásként, az útszóró só konyhasóként, történő forgalmazását, metanollal szennyezett alkohol röviditalokban történő alkalmazását, dioxinnal szennyezett zsírok állati takarmányok előállításban történő felhasználását, valamint halfajok és tengeri eredetű élelmiszertermékek félrecímkézését;

L. mivel élelmiszercsalásra általában ott kerül sor, ahol a csalások lehetősége és az elkövetésére való kísértés nagy, a lelepleződés kockázata és a szankciók pedig alacsonyak;

M. mivel a számos élelmiszer-ipari vállalkozót és más érdekelt felet magában foglaló élelmiszer-ellátási lánc gyakran hosszú és összetett; mivel a fogyasztók egyre kevesebbet tudnak arról, hogyan készül az általuk fogyasztott élelmiszer, és az egyes élelmiszer-ipari vállalkozók nem mindig látják át, vagy nem kell átlátniuk a teljes élelmiszerláncot;

N. mivel a lóhúsból készült élelmiszerekkel Európa-szerte elkövetett, tömeges méreteket öltött csalások az ellenőrizhetetlenné vált globalizált ellátórendszerre, az alacsony árú termékeket előállító agrár-élelmiszeripari termelésre és a címkézési rendszer hiányosságaira vezethetők vissza;

O. mivel az élelmiszerláncban érintett kereskedők és közvetítők nem minden esetben bejegyzett és tanúsítvánnyal rendelkező élelmiszer-ipari vállalkozók; mivel a Bizottság és a tagállamok gyakran nincsenek tisztában azzal, hány nem bejegyzett kereskedő tevékenykedik aktívan;

P. mivel a komoly élelmiszercsalások után a csalásokat elkövető, elítélt élelmiszeripari vállalkozásokat olykor bezárják az illetékes nemzeti hatóságok; mivel ezek a vállalkozások ezt követően hamarosan más helyen újra bejegyeztetik magukat és zavartalanul folytatják a kereskedelmet; mivel a tagállamok közötti, az elítélt, csalást elkövető vállalkozásokra vonatkozó, az új csalások elkövetésének megelőzése céljából folytatott információcsere javítaná e vállalkozások felügyeletét;

2014. január 14., kedd

Q. mivel az uniós élelmiszerjog végrehajtása és érvényesítése a tagállamok feladata, és mivel így a végrehajtás és az ellenőrzés többnyire a nemzeti szintre korlátozódik, aminek következtében valójában nem létezik uniós szintű, határokon átnyúló ellenőrzés;

R. mivel a nemzeti hatóságok hajlamosak az ellenőrzéseket a kapacitás- és forráshiány miatt az élelmiszer-biztonságra, nem pedig az élelmiszercsalásokra összpontosítani.

S. mivel néhány tagállamban az illetékes hatóságnak van olyan rendőri egysége, amely az élelmiszercsalások elleni küzdelemre szakosodott; mivel néhány tagállamban az ellenőrzési feladatokat részben magán ellenőrző szervek látják el; mivel más tagállamokban az ellenőrzéseket teljes körűen az illetékes hatóságok végzik;

T. mivel az élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszer a tagállamok és a Bizottság közötti gyors információcsere hasznos eszköze, amely például a lóhússal kapcsolatos közelmúltbeli csalás esetén is bizonyított;

U. mivel az uniós élelmiszer-biztonsági és -minőségi követelmények teljesítésének ellenőrzéséért a Bizottság Élelmiszerjogi és Állategészségügyi Hivatala (FVO) felel, továbbá mivel a Hivatal jellemzően előre bejelenti és az illetékes hatóságokkal közösen készíti elő az ellenőrzéseit; mivel az FVO szűkös kapacitása miatt évente csak korlátozott számú ellenőrzés végezhető; mivel az FVO jelezte, hogy nem rendelkezik az élelmiszercsalások vizsgálatához szükséges eszközökkel és ismeretekkel;

V. mivel a leölt lovak számának egyes uniós tagállamokban tapasztalható növekedésére vonatkozó riasztásokat az illetékes hatóságok – különösen az Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal – teljes mértékben figyelmen kívül hagyták;

W. mivel az Europol megfigyelései szerint egyre több élelmiszer-csalási eset történik, és ez a tendencia – a bűnszervezetek élelmiszercsalásokban való fokozott részvételével együtt – várhatóan folytatódik;

X. mivel a tagállamok igénybe vehetik az Europol információs rendszerét a határokon átnyúló vizsgálatokkal kapcsolatos információk megosztásához; mivel az Europol csak a tagállamok kérésére bocsáthatja a rendelkezésükre szakértelmét, elemzési eszközeit és adatbázisait; mivel a lóhússal kapcsolatos csalás esetében a tagállamok kezdetben nem szívesen működtek együtt az Europollal;

Y. mivel 2011 óta az Europol több OPSON-műveletet is sikeresen végrehajtott a hamisított és nem kielégítő minőségű élelmiszerek feltárására; mivel e műveletek során az Europol az Interpollal, a tagállamok hatóságaival, nem EU-tagállamokkal és magánpartnerekkel is együttműködik;

Z. mivel a húsok és hústermékek származási országának vagy helyének címkével történő megjelölése önmagában nem gátolja meg a csalás elkövetését; mivel bizonyos esetekben egy adott élelmiszer származási helye részben befolyásolja a termék árát;;;

AA. mivel az Unió által jelenleg tervezett szabadkereskedelmi megállapodások megkötése az élelmiszer-biztonságra vonatkozó európai jogszabályok meggyengüléséhez vezethet;

AB. mivel a csalást újra a gazdasági világválság, valamint az Unión belülről és kívülről származó szociális dömping által meghatározott gazdasági helyzet kontextusában kell szemlélni;

AC. mivel a tőzsdei kereskedés olyan gyakorlat, amely lefelé gyűrűző versenyt idéz elő a minőség, a biztonság és az átláthatóság tekintetében, továbbá az egész ágazat haszonkulcsaira hatással vannak;

AD. mivel a forgalmazási gyakorlatok, valamint a forgalmazás során a közvetítők igénybevétele a termelők haszonkulcsainak csökkentése révén destabilizálják a termelői piacokat;

2014. január 14., kedd

Élelmiszercsalás: hatály és fogalommeghatározás

1. sajnálatosnak tartja, hogy az élelmiszercsalás elleni küzdelem az európai napirend viszonylag új pontja, és hogy korábban nem kapott kiemelt figyelmet az uniós és nemzeti jogalkotás és végrehajtás területén;

2. aggodalmát fejezi ki az élelmiszercsalás fogyasztói bizalomra, élelmiszer-biztonságra, az élelmiszerlánc működésére, valamint a mezőgazdasági árak stabilitására gyakorolt lehetséges hatásai miatt, valamint hangsúlyozza annak fontosságát, hogy mielőbb helyreállítsák az európai fogyasztók bizalmát;

3. ezért felhívja a Bizottságot, hogy fordítsa az azt megillető kiemelt figyelmet az élelmiszercsalásra és hogy minden szükséges intézkedést vegyen fontolóra annak érdekében, hogy az élelmiszercsalás megelőzése és az ellene irányuló küzdelem a magas szintű élelmiszer-biztonságot szavatoló stratégia szerves részét képezze az Unióban;

4. hangsúlyozza, hogy jobban meg kell ismerni az uniós élelmiszer-csalási esetek mértékét, előfordulását és összetevőit; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy rendszeresen gyűjtsék az élelmiszer-csalási ügyekkel kapcsolatos adatokat, valamint cseréljék ki egymással az élelmiszercsalás feltárásának és leküzdésének bevált gyakorlatait;

5. megjegyzi, hogy az uniós jog jelenleg nem határozza meg az élelmiszercsalás fogalmát, és a tagállamok a fogalommeghatározás során eltérő módszertanokat követnek; úgy véli, hogy az élelmiszercsalás elleni küzdelemre irányuló európai megközelítés kidolgozásához elengedhetetlen az egységes fogalommeghatározás; hangsúlyozza, hogy uniós szinten összehangolt, a tagállamokkal, az érintett felekkel és a szakértőkkel való egyeztetésen alapuló, a következő szempontokat magában foglaló fogalommeghatározást kell mielőbb elfogadni: az élelmiszerjognak való megfelelés hiánya és/vagy a fogyasztó megtévesztése (beleértve a termékről szóló tájékoztatás elmulasztását), a szándék és a pénzügyi haszonszerzés;

6. hangsúlyozza, hogy az egységes európai piac jellege miatt az élelmiszer-hamisítás sok esetben átlépi a tagállamok határait, és valamennyi európai polgár egészségét veszélyezteti;

7. megjegyzi, hogy a közelmúltbeli élelmiszer-csalási ügyek különböző típusú csalásokra hívták fel a figyelmet, úgymint a fő összetevő olcsóbb alternatívákkal való helyettesítése, a hústermékek vagy tengeri eredetű élelmiszertermékek alapjául szolgáló állatfaj téves feltüntetése a címkén, helytelen súlymegjelölés, hagyományos élelmiszer bioélelmiszerként történő értékesítése, a származási országra vonatkozó vagy állatjóléti minőségi címkék tisztességtelen alkalmazása, tenyésztett hal kifogott vadon élő halként történő értékesítése, alacsonyabb kategóriájú halfajta felsőbb kategóriájú vagy drágább faj neve alatt való értékesítése; valamint az élelmiszerek hamisítása és a fogyaszthatósági időn túli forgalmazása;

8. rámutat, hogy gyakran történik csalás az olívaolaj, a halak, az ökológiai gazdálkodásból származó termékek, a gabonafélék, a méz, a kávé, a tea, a fűszerek, a bor, egyes gyümölcslevek, a tej és a hús esetében;

9. aggodalommal tölti el, hogy a jelek szerint egyre több csalás történik, és hogy a növekvő élelmiszer-csalási tendencia az élelmiszerlánc strukturális gyengeségét tükrözi;

Hozzájáruló tényezők

10. megjegyzi, hogy élelmiszercsalásra általában akkor kerül sor, ha az jelentős pénzügyi haszonnal kecsegtet, és alacsony a lelepleződés kockázata; véleménye szerint tarthatatlan, hogy az Unión belül jövedelmező üzlet az élelmiszercsalás, valamint hogy viszonylag kicsi a lelepleződés esélye;

11. rámutat az élelmiszerlánc összetett és határokon átnyúló jellegére, és arra, hogy ehhez túlnyomórészt nemzeti szintű ellenőrzések, szankciók és végrehajtás párosul, ami olyan helyzetet teremt, amely feltehetően növeli az élelmiszercsalás kockázatát; úgy véli, hogy az összetevők és termékek az egész élelmiszerláncon belüli jobb követhetősége elősegítené az élelmiszercsalás elleni harcot;

2014. január 14., kedd

12. kiemeli annak szükségességét, hogy a harmadik országokból importált áruk esetén több figyelmet szánjanak az ellenőrzésre, és a termékek európai uniós élelmiszer- és takarmánybiztonsággal kapcsolatos előírásoknak való megfelelésére;

13. felhívja továbbá a figyelmet a gyakran az élelmiszercsalást elősegítőként említett egyéb tényezőkre, például a jelenlegi gazdasági válságra, az ellenőrző szerveket érintő megszorító intézkedésekre, valamint arra a kiskereskedelmi ágazat és mások részéről tapasztalható nyomásra, hogy egyre alacsonyabbra szorítsák az élelmiszergyártás költségeit;

Levont tanulságok és ajánlások

Intézményi keret

14. üdvözli a Bizottság élelmiszercsalásokért felelős csoport létrehozására irányuló határozatát, és elismeri az Europol által az élelmiszercsalás elleni küzdelem terén tett erőfeszítéseket; arra kéri a Bizottságot, hogy fontolja meg egy, az élelmiszerek eredetiségét vizsgáló uniós referencialaboratórium felállítását;

15. üdvözli a Bizottság azon tervét, hogy 2014-ben konferenciát szervezzen, amely az élelmiszercsalással foglalkozik, és amelynek célja az érintett piaci szereplők tudatosságának növelése;

16. meggyőződése, hogy a nem bejelentett független vizsgálatok nélkülözhetetlenek az élelmiszer-biztonsági és címkézési szabványok hatékony végrehajtásának biztosításához; ezért úgy véli, hogy a bejelentés nélküli ellenőrzéseket kellene általános gyakorlattá tenni;

17. felhívja a Bizottságot, hogy az FVO ellenőrzéseinek hatályát terjessze ki az élelmiszercsalásokra; úgy véli, hogy az FVO-nak rendszeres, független és kötelező szúrópróbaszerű ellenőrzéseket kellene végeznie a szándékos jogsértések azonosítására, a legmagasabb szintű élelmiszer-biztonsági szabályoknak való megfelelés biztosítása érdekében; úgy véli, hogy a fogyasztói bizalom visszaállítása és fenntartása érdekében fontos a hivatalos ellenőrzések és vizsgálatok átlátható lefolytatása, valamint az élelmiszer-ipari vállalkozásokra vonatkozó ellenőrzések és vizsgálatok eredményeinek és jelentéseinek nyilvánosságra hozatala;

18. sajnálatosnak tartja, hogy a Bizottság és a tagállamok korlátozottan ismerik és használják fel az FVO jelentéseit és ellenőrzéseit; arra sürgeti a Bizottságot, hogy nagyobb odafigyeléssel kövesse nyomon a Hivatal jelentéseit és ajánlásait;

19. felhívja a költségvetési hatóságot, hogy növelje az FVO, valamint az élelmiszercsalásokért felelős bizottsági csoport kapacitását és erőforrásait;

20. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy csökkent e kulcsfontosságú ellenőrzési feladatokat ellátó szervek finanszírozása az Unióban;

21. felhívja a tagállamokat és az európai régiókat, hogy az ellenőrző szerveket elegendő humán, pénzügyi és technikai erőforrással lássák el;

22. hangsúlyozza, hogy az ellenőrzéseket és a vizsgálatokat úgy kell elvégezni, hogy ne jelentsenek indokolatlan igazgatási terheket a kkv-k számára;

23. javasolja az FVO ENVI Bizottságon belüli éves meghallgatását, ahol az elvégzett és a várható ellenőrzésekről egyeztetnének, mielőtt a Hivatal elfogadja a következő évre vonatkozó munkaprogramját;

24. felszólítja a tagállamokat, hogy megfelelő módon foglalkozzanak az FVO által felvetett kérdésekkel;

25. megjegyzi, hogy az FVO munkaprogramjának rangsorolási és felülvizsgálati folyamata nem változtathatja meg a Hivatal munkaprogramjainak elfogadására vonatkozó jogi folyamatokat;

26. különösképp felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy lépjenek fel az EU-ba exportálandó, levágásra szánt állatok hamisított orvosi kezelési dokumentációjára vonatkozó FVO-ellenőrzések eredményei alapján, valamint hogy zárják ki a harmadik országokból származó olyan hús- és állati eredetű termékeket, amelyeknek az uniós élelmiszerbiztonsági előírásoknak való megfelelését nem lehet garantálni;

27. megjegyzi, hogy a tagállamok joghatósági problémák miatt gyakran nehézségekbe ütköznek, ha bírósági eljárást kívánnak indítani a több országban tevékenykedő csaló élelmiszer-ipari vállalkozók ellen; sajnálatosnak tartja, hogy határokon átnyúló élelmiszer-csalási ügyekben a tagállamok az Europollal folytatott rendszeres együttműködés helyett kétoldalú munkát folytatnak;

28. elismeri a visszaélést jelentő személyeknek az élelmiszeriparban folytatott csalárd gyakorlatok feltárása terén játszott fontos szerepét; felszólítja a tagállamokat, hogy teremtsék meg a megfelelő feltételeket ahhoz, hogy a visszaélést jelentő személyek biztonságban és névtelenül leplezhessék le a rosszindulatú gyakorlatokat;

29. úgy véli, hogy a nemzeti illetékes hatóságoknak a lehetőségekhez mérten és a megfelelő mértékben tájékoztatniuk kellene a nyilvánosságot a termékvisszahívásokról és az illetékes hatóságok élelmiszer-csalási ügyekben hozott egyéb intézkedéseiről;

Jogi keret

30. úgy véli, hogy a hatósági ellenőrzések során az élelmiszer-biztonsági problémákon túl a csalásmegelőzésre és a fogyasztók félrevezetésének kockázatára is figyelmet kell fordítani; üdvözli, hogy a hatósági ellenőrzések felülvizsgálatára irányuló bizottsági javaslat az élelmiszercsalásokra vonatkozóan további ellenőrzéseket ír elő abban az esetben, ha az illetékes hatóság okkal feltételezheti, hogy a vállalkozó csalárd magatartást tanúsít;

31. megjegyzi, hogy egyes tagállamok részben magán ellenőrző szerveket bíznak meg az ellenőrzések elvégzésével; hangsúlyozza, hogy a tagállami illetékes hatóságoknak minden esetben felügyelniük kell az ellenőrzési rendszereket, és valamennyi magán ellenőrző rendszert hitelesíteniük, tanúsítaniuk és folyamatosan ellenőrizniük kell annak biztosítása érdekében, hogy azok megfeleljenek a nemzeti és nemzetközi szabványoknak, biztosítva a megállapításaikhoz való hozzáférést a hivatalos szervek számára;

32. elutasít minden arra vonatkozó tervet, hogy az ellenőrzési feladatokat a közhatóságokról a gazdasági szereplőkre ruházzák át;

33. úgy véli, hogy pontosítani kell a kereskedők szerepét, valamint a vállalkozások közötti eladásokra alkalmazandó jogi keretet;

34. úgy véli, hogy az élelmiszerláncon belül nyersanyagot, élelmiszer-összetevőket vagy élelmiszereket feldolgozó, értékesítő vagy tároló kereskedelmi vállalkozóknak, többek között a kereskedőknek és a hűtőházak tulajdonosainak bejegyzett élelmiszer-ipari vállalkozónak kell lenniük, és ellenőrzéseknek kell őket alávetni;

35. úgy véli, az élelmiszeripari vállalkozóknak képesnek kell lenniük számot adni arról, hogy honnan származik az élelmiszer vagy a használt összetevők, vagyis a termelési láncban minden egyes élelmiszeripari vállalkozó felelősséget vállal a végtermékkel kapcsolatban;

36. elismeri a vállalkozások közötti, illetve a vállalkozások és fogyasztók közötti egyértelmű és átlátható címkézés jelentőségét, és felhívja a Bizottságot, hogy az élelmiszercsalás kockázatának csökkentése érdekében vizsgálja felül az uniós élelmiszerjog e területét;

37. a fagyasztott élelmiszerek a vállalkozások és fogyasztók közötti címkézése tekintetében nagyobb tudatosságra és jobb ellenőrzésre szólít fel; arra kéri a Bizottságot, hogy terjesszen elő javaslatot a hús- és haláru kötelező címkézésére, amely jelzi, hogy fagyasztották-e a terméket, illetve hányszor és mennyi ideig fagyasztották;

38. úgy véli, hogy – bár önmagában nem képezi az élelmiszercsalás elleni küzdelem eszközét – a származási ország címkén való feltüntetése segíthet biztosítani a jobb nyomonkövethetőséget az élelmiszer-ellátási láncon belül, stabilabbá teszi az húsbeszállítók és -feldolgozók közötti kapcsolatot, valamint növeli az élelmiszeripari vállalkozók körültekintését a beszállítók és a termékek megválasztásakor;

39. emlékeztet arra, hogy a 1169/2011/EU rendelet kiköti, hogy a Bizottságnak hatásvizsgálatot követően 2013 decemberéig végrehajtási aktusokat kell elfogadnia a származási ország kötelező feltüntetéséről, a sertés-, juh-, kecske- és a baromfihús címkézéséről, valamint az önkéntes címkézésről;

2014. január 14., kedd

40. felhívja továbbá a Bizottságot arra, hogy mihamarabb tegyen javaslatot a friss juh-, sertés-, kecske- és baromfihús címkézésére vonatkozó végrehajtási aktusokra a feldolgozatlan marha- és borjúhús tekintetében már alkalmazandó szabályok alapján, biztosítva azt, hogy a fogyasztók tájékoztatást kapjanak az állatok születésének, tenyésztésének és levágásának helyéről, figyelembe véve ugyanakkor a hús származási helyének jelzésére már meglévő nemzeti és regionális rendszereket;

41. emlékeztet továbbá arra, hogy a Parlament korábban kérte valamennyi húsáru és a feldolgozott élelmiszerekben található hús eredetének felcímkézését, illetve arra, hogy a Bizottság már dolgozik a húst tartalmazó termékek származási országot feltüntető kötelező címkézéséről szóló jelentésen; sürgeti a Bizottságot, hogy mihamarabb készítse el a jelentést és annak nyomán a feldolgozott élelmiszerekben található hús eredetének feltüntetését kötelezővé tévő jogalkotási javaslatokat, figyelembe véve ugyanakkor hatásvizsgálatait, és kerülve a túlzott költségeket és adminisztratív terheket;

42. felszólít a halat tartalmazó feldolgozott termékek megfelelőbb címkézésére, különösen, ami a halak származási országát, illetve az alkalmazott halászati technikákat illeti;

43. felhívja a Bizottságot, hogy az érdekelt felekkel és a tagállamokkal közösen fokozottan törekedjen annak felmérésére, hogy az élelmiszerláncon belül szükség van-e – és ha igen, mely területeken – elektronikus tanúsítási rendszerek bevezetésére, ez ugyanis csökkentheti a papíralapú tanúsítványokra épülő csalás valószínűségét;

44. kéri a Bizottságot, hozzon létre központi európai nyilvántartást a lóútlevelek számára, megelőzve a kettős útlevelek csalárd módon történő kiállítását;

45. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a klónozott állatokból származó hús vonatkozásában nincs európai jogszabályi keret;

46. felhívja a Bizottságot, hogy dolgozzon ki módszert a klónozott állatokból származó hús nyomon követésére és beazonosítására, például egy – a klónozott állatok genetikai információit tartalmazó – nemzetközi adatbázis létrehozása által;

Vállalati felelősségvállalás

47. véleménye szerint hasznos lenne az élelmiszeripar számára magánszektorbeli csalás elleni programok, például a termékek épségét vizsgáló ellenőrzések kidolgozása, valamint üdvözli a legújabb kezdeményezéseket, köztük a Globális Élelmiszer-biztonsági Kezdeményezést és a Michigani Állami Egyetem élelmiszercsalás-ellenes kezdeményezését;

48. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy mérlegeljék az élelmiszer-ipari vállalkozókra vonatkozó jogi kötelezettség előírását, amelynek értelmében az élelmiszer-csalási eseteket jelenteniük kellene az illetékes hatóságoknak;

49. úgy véli, hogy a kiskereskedelmi ágazatnak kiemelt felelőssége az élelmiszerek épségének szavatolása, és szállítóiktól meg kell követelniük, hogy biztonságos ellátási lánccal rendelkezzenek; úgy véli, a kiskereskedők felelőssége, hogy meggyőződjenek legalább arról, hogy formailag teljesítették a címkézési szabályokat; sajnálatosnak tartja, hogy a kiskereskedők és más élelmiszer-ipari vállalkozók nyomást gyakorolnak az őstermelőkre a még alacsonyabb termelői árakért, aminek gyakran az élelmiszer vagy az összetevők minősége látja kárát;

50. megjegyzi, hogy az élelmiszer-ipari vállalkozók nem minden esetben tudják, hogy honnan származnak a vállalkozásuk által használt összetevők; ebben az összefüggésben úgy véli, hogy a rövid (helyi és regionális) ellátási láncok nagyobb átláthatóságot biztosítanak, és a hosszú és összetett ellátási láncok helyébe léphetnek, amelyek jelentős szerepet játszottak az élelmiszer-hamisítási válság kialakulásában;

51. felhívja a Bizottságot, hogy a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendeletnek megfelelően nyújtson be jogalkotási javaslatokat a „helyi termelésre és közvetlen értékesítésre” vonatkozó címkézés tekintetében, az érintett piacok előmozdítása és annak elősegítése érdekében, hogy a gazdálkodók növelhessék termékeik értékét;

Végrehajtás és ellenőrzések

52. arra hívja fel a Bizottságot, hogy a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló 1169/2011/EU rendelet 7. és 17. cikkének értelmében vegye fel a harcot azoknak a termékeknek a forgalmazása ellen, amelyeket szándékosan pontatlan vagy félrevezető néven kínálnak, és gátolja azt meg, mivel ezt is az élelmiszercsalás egy fajtájának kell tekinteni;

53. meggyőződése, hogy az illetékes hatóságoknál szemléletváltásra van szükség, és az igazgatási és állat-egészségügyi megközelítés helyett – a dán élelmiszer-hatóság „gyorsjárőrei", valamint az olaszországi Arma dei Carabinieri és Guardia di Finanza tapasztalataiból merítve – a bűnüldözési megközelítés felé kell elmozdulni; hangsúlyozza, hogy egy ilyen megközelítés feltétele az, hogy kijelölt bíróságokon az élelmiszerjog terén tapasztalatokkal rendelkező bírókat alkalmazzanak;

54. hangsúlyozza, hogy az ellenőrzések végrehajtásának kockázatalapúnak kell lennie, és annak során az egyes ellátási láncok és élelmiszerek tekintetében kockázati profilokat és sebezhetőségi értékeléseket kell kidolgozni jelenleg zajló, az élelmiszerek eredetiségvizsgálatával kapcsolatos és kriminológiai ismereteket ötvöző tudományos tanulmányok, például az amszterdami VU Egyetem és a Wageningeni Egyetem jelenleg folyó kutatásai alapján;

55. az európai és nemzeti szintű kutatási és fejlesztés programok további ösztönzésére kéri a Bizottságot és a tagállamokat az élelmiszercsalás leleplezésére használt technológiák és módszerek – mint például a szenzoros technológia, az adatelemzés és a termék-ujjlenyomat – fejlesztése és megvalósítása, valamint a tesztek rövid időn belül kereskedelmi forgalomba kerülésének előmozdítása érdekében; elismeri a már létező, az élelmiszerek épségével és eredetiségével kapcsolatos olyan európai kutatási projekteket, mint például a TRACE és az AuthenticFood;

56. javasolja, hogy az Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal és a nemzeti hatóságok ellenőrzéseik során végezzenek úgynevezett tömegmérleg-ellenőrzéseket a bemeneti, a kimeneti és a hulladékáramoknál;

57. szorgalmazza az élelmiszercsalások kivizsgálásáért felelős nemzeti hatóságok közötti koordináció és kommunikáció javítását, hogy ezáltal segítsék a tagállamokat az e probléma leküzdésére irányuló erőfeszítéseik növelésében; felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul hozzon létre egy olyan elektronikus rendszert, amely a Bizottság javaslata értelmében a meglévő élelmiszer- és takarmánybiztonsági riasztási rendszeren (RASFF) alapszik, hogy az élelmiszer-csalási ügyekben lehetővé tegye a tagállamok és a Bizottság közötti gyors információcserét; éves jelentések közzétételét kéri, amelyek ismertetik a leleplezett élelmiszer-csalási ügyeket, hasonlóan a RASFF-jelentésekhez;

58. felszólít egy élelmiszercsalás elleni hálózat létrehozására, amely javítaná a különböző illetékes európai szervek (Europol, Eurojust, Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal) közötti koordinációt annak érdekében, hogy hatékonyabbá váljon az élelmiszercsalások megelőzése és kiszűrése;

59. javasolja, hogy vezessék be a DNS-tesztet a fajmeghatározást célzó szúrópróbaszerű szabványos eljárásként, különösen a húsból és halból készült termékek esetében, és hogy ebből a célból hozzanak létre egy központi DNS-adatbázist;

60. felhívja a Bizottságot arra, hogy foglalkozzon az élelmiszercsalás magasabb kockázatával járó, harmadik felektől származó élelmiszer-behozatallal kapcsolatos élelmiszer-biztonsági és nyomonkövethetőségi szabályozások joghézagaival;

61. ragaszkodik ahhoz, hogy az EU által tárgyalt szabad kereskedelmi megállapodások ne okozzanak változást az élelmiszer- és az élelmezésbiztonságra vonatkozó európai jogszabályokban, és ne csökkentsék az e jogszabályok végrehajtására irányuló erőfeszítéseket;

62. úgy véli, hogy az ellenőrzések eredményeit oly módon kell közzétenni, hogy azok a fogyasztók számára könnyen hozzáférhetőek és érthetőek legyenek, például osztályozási rendszer formájában; meggyőződése, hogy ez segítené a fogyasztókat a döntéshozatalban, és ösztönözné az élelmiszeripari vállalkozókat a jó teljesítményre;

2014. január 14., kedd

Szankciók

63. üdvözli a Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a szankciókat legalább a jogsértés nyomán várt, becsült gazdasági haszon mértékét kompenzáló mértékben növeljék, ugyanakkor úgy véli, hogy ez nem bír kellő visszatartó erővel; úgy véli, hogy élelmiszercsalás esetén a tagállamoknak a csalárd tevékenységből várt, becsült gazdasági haszon összegének legalább a kétszeresét kitevő szankciókat kell kirónia; szükségesnek tartja, hogy további visszatartó erőként a tagállamok ennél is súlyosabb büntetéseket (ideértve a büntetőjogi szankciókat is) határozzanak meg a közegészséget szándékosan veszélyeztető csalások, vagy a kiszolgáltatottabb fogyasztókat célzó termékeket érintő csalások esetében; javasolja továbbá, hogy ismétlődő jogsértések esetén vonják vissza az élelmiszer-ipari vállalkozó bejegyzését;

64. sajnálattal tölti el, hogy a Bizottság nem rendelkezik átfogó képpel az élelmiszercsalással kapcsolatos szabálysértésekre vonatkozó különböző nemzeti szankciórendszerekről és ezeknek a rendszereknek az uniós jogszabályokon alapuló működéséről; felszólítja a Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb tegyen lépéseket ennek az átfogó képnek a kialakítása érdekében;

65. felszólít az állatjóléti szempontok fokozottabb figyelembevételére, valamint a vonatkozó szabályok megsértése esetén szigorúbb szankciók alkalmazására;

66. felhívja a Bizottságot, hogy az élelmiszer-csalási jogsértésekre kirótt szankciók típusa és mértéke, valamint a szankciórendszerek működése tekintetében gyűjtsön adatokat a tagállamoktól, és készítsen jelentést az egyes tagállami rendszerekről;

67. arra ösztönzi a Bizottságot és a tagállamokat, hogy vegyenek fontolóra más, az élelmiszercsalás megelőzésére és az attól való eltántorításra szolgáló módszereket, például a csalás vádjában bűnösnek talált élelmiszeripari vállalkozók megnevezését és megszégyenítését egy európai nyilvántartásban;

68. kéri a jelenlegi nyomon követési rendszerek fejlesztését és a 178/2002/EK rendeletben rögzített „fokozatmentes” nyomonkövethetőség következetes végrehajtását, amely vonatkozik élelmiszerre, takarmányra, élelmiszer előállítására szánt állatra és minden egyéb anyagra, amelyet élelmiszer vagy takarmány előállításánál feldolgozásra vagy vélhetően feldolgozásra szánnak; kéri, hogy az európai élelmiszerlánc egésze, ideértve a gyártás, feldolgozás és forgalmazás minden szakaszát, az ellenőrök számára maradéktalanul nyomon követhető és átlátható legyen, a csalárd élelmiszeripari termékek gyors azonosíthatósága érdekében;

69. javasolja, hogy kötelezzék a kutatólaboratóriumokat és alkalmazottaikat, hogy az élelmiszer- és takarmányvizsgálatok összes csalásra utaló eredményét, illetve a csalás elleni küzdelem szempontjából lényeges eredményét közvetlenül az illetékes felügyeleti hatóságoknak jelentsék;

o

o o

70. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.